

Műszaki könyvtárosok írják

CONDOLATOK MUNKA KÖZBEN

001.8:002

*N*e vagyunk maximalisták! Más szavakkal úgy mondanám, hogy ne építsünk légvárakat - még munkánkat illetően sem. Nagyon helyes, ha ismerjük azokat a követelményeket, amelyeket a rohanó élet, a műszaki fejlesztés, a feldolgozandó anyag rohamosan növekvő mennyisége stb. támaszt a dokumentalista, a könyvtáros, a műszaki tájékoztatás munkájával szemben, azonban munkánk megtervezésekor és szervezésekor nem szabad megfélemednünk a rendelkezésünkre álló anyagi, szellemi és technikai erőforrásokról. Ha feladatainkat ezek számbavétele nélkül állapítjuk meg - a túlzott követelményekre gondolok -, az feltétlenül összeomláshoz, csődhez vezet.

Terveink készítéséhez, munkánk felméréséhez nagy segítséget jelentene, ha ismernénk a könyvtári normákat. Mi a normája például egy könyv feldolgozásának - a katalóguscédula elkészítésének, a decimális szakrend megállapításának, végül pedig a karton szak- és ábécé szerinti beosztásának. Vagy másképpen: hány kartont oszt be egy gyakorlott decimáló oly módon, hogy ügyel az értelem szerinti csoportosításra, új alcsoportokat alkot, ha szükséges stb. Mennyi pl. egy un. ONK-referátum készítési normája, vagy mennyi a kéziratos referátum gépelési ideje /tekintetbe véve az ábrák, táblázatok megszámlálását, folytatásos cikkekkel kapcsolatos problémákat stb./. Mindezekre a kérdésekre jó lenne feleletet kapni, hogy munkánk határfokát megfelelően értékelni tudjuk, s az esetleges fogyatékokon jobb munkaszervezéssel segíthessünk.

+ + +

*L*eendő könyvtárosok nevelésekor eléggé hangsúlyozzuk-e a rendszerező képesség fontosságát? Véleményem szerint rendetlen, pontatlan ember nem lehet könyvtáros. A könyvtárosnak számos olyan tulajdonsága kell, hogy legyen, amely nem mérhető közvetlenül. Tudnia kell, hogy mit hol keressen. Jó emlékező képességének kell lennie. Állandó készenléti állapotban kell lennie, hogy a feltett kérdésekre a legrövidebb idő alatt válaszolni tudjon.

Számtalan ilyen követelmény van, amit a jól dolgozó könyvtárostól

természetesnek vesszük, azonban keserves kinlódást jelentenek annak, aki nem alkalmas e feladatok betöltésére.

+ + +

Ötlet a különlenyomatok kezelésére. Nagyon nagy munkát jelent a nagy számban érkező különlenyomatok pontos címfelvétele, és sokszor bizony úgy érezzük, hogy ezek feleslegesen terhelnék katalógusunkat. Mi a következő megoldást választottuk. Ha a különlenyomat olyan cikkről készült, amelyet folyóiratcikk-katalógusunkban feldolgoztunk, akkor a folyóiratcikk katalóguscédulájára rávezetjük a különlenyomat raktári jelét. Külön kartonon ez csak akkor szerepel, ha az eredeti folyóirat nincs meg könyvtárunkban.

+ + +

Acseh szlovák cellulóz ipari kutatóintézetben tett rövid látogatásom alkalmával a következő - könnyen megvalósítható - megoldásokat láttam. Az intézet egyik fali-újságján a legújabban megjelent folyóiratok tartalomjegyzékének a fotókópiája látható. Nagyon hasznosnak tartom ezt az újítást, mivel a folyóirat egyidejűleg nem tud egyszerre több emberhez eljutni, a tartalomjegyzékből azonban mindenki láthatja, hogy van-e benne őt érdeklő cikk, s ha igen, soron kívül elkérheti a folyóiratot.

Egy másik faliújságon pedig a napilapok iparral foglalkozó cikkeit függesztették ki. Ez is nagyon hasznos dolog. Nálunk is egyre több hazai újság foglalkozik az egyes iparágakkal. Az összes újságokat, hazai folyóiratokat nem tudja egy vállalat feldolgozni; erre a sajtószolgálatot kell igénybe venni. Ilyen szolgálat nálunk is működik, s bizonyára érdekli a vállalatok dolgozóit, hogy a sajtóban milyen hír jelenik meg róluk és az iparágról. Úgy érzem, hogy a sajtótájékoztató igénybevételét a műszaki könyvtárak kissé elhanyagolták.

+ + +

Acseh papiriparban megszervezték a témafigyeléses alapon történő fordítási szolgálatot. Az egyes vállalatokat érdeklő témák szerint választják ki a legérdekesebb cikkeket, amit központilag lefordíttatnak, és a megfelelő példányban szétküldenek. E szolgálat megszervezése hazai papiriparunkban - esetleg más iparágakban is - nagyon időszerű lenne. Foglalkozunk a kérdéssel, de még nem oldottuk meg. Magyarországon az első probléma a vállalatok érdeklődésének a felkeltése volt. Ma már eljutottunk oda, hogy dokumentációs anyagainkat a gyárak tanulmányozzák, a hiba csak az, hogy még nem válogatnak megfelelően. Néha módunkban áll a fordításrendeléseket irányítani, mert külön felhívjuk a figyelmet egy-egy érdekesebb összefoglaló vagy műszaki újdonságot ismertető cikkekre. Az OMK-val való jó kapcsolataink révén az is előfordul, hogy egy-egy fordításrendelés alkalmával a vállalat figyelmét a vonatkozó tárgykörben megjelent alaposabb, mélyrehatóbb tanulmányra irányítjuk. Így adminisztratív intéz-

kedések, a vállalatok önállóságának megsértése nélkül igyekszünk oda hatni, hogy a legértékesebb munkák kerüljenek lefordításra, ily módon megakadályozva a fölösleges pénz- és energiapocsékolást.

Kalmár Vera

+ + +

GÉPESÍTETT MUNKAFOLYAMATOK A KÖNYVTÁRBA

029:681.847.2

001.8:778.1

A könyvtár, amelyet kezelek, viszonylag kicsi. Alig számlál 5000 kötetet - a könyvtárosi munka benne mégis igen sok. A BUDAPESTI RÁDIÓTECHNIKAI GYÁR műszaki könyvtárát nem csak gyárunk dolgozói keresik fel igen nagy számban, hanem minisztériumok, más vállalatok dolgozói is. A nagy látogatottság egyik oka az, hogy könyvvállványainkon szinte ugyanabban az időben jelennek meg a legújabb kiadású belföldi- vagy legfrissebben behozott külföldi könyvek, amikor a könyvesboltok kirakataiban. De ez a tény önmagában nem indokolná a nagy forgalmat. Ekkor kezdődik el a könyvtárosi munka legkomolyabb, legtöbb körülményt igénylő része. Elindítja a könyvet az olvasókhoz, akikben új gondolatokat ébreszt, amelyek alapján laboratóriumi kísérletezések indulnak meg, ezekből végül új gyártmányok születnek. A könyvespolcon szép rendben sorakozó könyvek csak a megfelelő kézbe adva válnak "isteni szikrává", csak a megfelelő helyen tudják teljesíteni hivatásukat: a műszaki fejlesztés szolgálatát. S ha sikerül ezeket a szellemi kinőseket maradéktalanul a fejlesztés, a megvalósítás szolgálatába állítani, - akkor jól töltötte be hivatását a műszaki könyvtáros. A folyóiratokban és könyvekben rögzített gondolatok diszpécsera a vállalati műszaki könyvtáros; ő hozza be a gyárba, és ő juttatja el ezeket a megfelelő helyekre. Éppugy kell ismernie a beszerzési lehetőségeket, mint a beszerzésekkel szemben támasztott kívánalmakat, - ismernie kell a gyáron belüli lehetőségeket és a gyárral szemben támasztott kívánalmakat. Ha a könyvtárosi munkaterületre gondolunk, önkénytelenül Madách sorai jutnak eszünkbe:....."végetlen a tér, mely munkára hív".... És ki segít a könyvtárosnak? Az ő lehetőségei ezzel szemben nagyonis végesek. Kivülről jövő segítségre várni nem lehet, az égető problémákat gyorsan és eredményesen kell megoldani. Először is a könyvtárosnak meg kell kísérelnie magán segíteni. A modern ember hűséges segítőtársa a gép, mondhatnánk szinte fáradhatatlanul áll mellettünk, és teszi könnyebbé, szebbé életünket. Miért ne segíthetne a könyvtárosnak is?

Legtöbb helyen a könyvtáros egyben műszaki fordító is. Ez természetes, hiszen ő az, aki felhívja a figyelmet egy-egy hasznosítható folyóiratoikra, és ha az illetékes műszaki dolgozó nem ismeri az idegen nyelvet, amelyen azt írták, akkor először is a könyvtárost kéri meg a